

Економічний, організаційний та правовий
механізм підтримки і розвитку
підприємництва

Полтавський державний аграрний університет

**ЕКОНОМІЧНИЙ, ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ТА
ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ І
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Колективна монографія

**За редакцією О. В. Калашник, Х. З. Махмудова,
І. О. Яснолоб**

Полтава – 2020

Рецензенти:

Бірта Габрієлла Олександрівна, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи Полтавський університет економіки і торгівлі, професор, доктор сільськогосподарських наук.

Зоря Олексій Петрович, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавської державної аграрної академії, доктор економічних наук, доцент

Дячков Дмитро Володимирович, професор кафедри менеджменту Полтавської державної аграрної академії, доктор економічних наук, доцент

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії (протокол № 2 від 23.10.2020 р.)

Е 45 Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва : колективна монографія ; за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : ФОП Петренко І. М., 2020. 320 с.

ISBN 978-617-7915-05-7

У колективній монографії з позицій міждисциплінарного підходу викладено результати досліджень економічного, організаційного та правового механізму підтримки і розвитку підприємництва. Наведено особливості вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку підприємництва. Розглянуто організаційно-економічні та фінансові аспекти розвитку підприємництва. Визначено особливості сучасного правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Досліджено сучасні аспекти управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання. Означено особливості формування асортименту товарів як інструмент підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Розкрито деякі питання щодо якості та безпечності товарів як складової підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Розглянуто інноваційні технології розвитку у сфері економіки, підприємництва. Виявлені економічні, соціальні та правові аспекти розвитку сільських територій. Наведені проблеми розвитку бізнес-освіти та управління знаннями.

Колективна монографія є частиною науково-дослідних тем Полтавської державної аграрної академії «Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва» (номер державної реєстрації 0117U003103 від 22.02.2017 р.) та «Формування стратегії еко-інноваційного розвитку виробництва органічної продукції як складової економічної та продовольчої безпеки України» (номер державної реєстрації 0119U103942 від 13.12.2019 р.).

Розраховано на науковців, викладачів, керівників і спеціалістів органів державного управління, фахівців агроформувань, аспірантів, студентів і всіх, хто цікавиться питаннями використання альтернативних джерел енергії в умовах сільських територій.

УДК 330

Автори вміщених матеріалів висловлюють власну думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. За зміст матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-7915-05-7

© Колектив авторів, 2020.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	9
1.1 Зарубіжний досвід та економічна культура в підвищенні розвитку вітчизняного підприємництва	9
1.2 Державна підтримка підприємництва в умовах адміністративно-територіальної реформи	19
1.3 Значення технологій прийняття управлінських рішень в сучасних умовах ризику	27
1.4 Інформаційна підтримка малого інноваційного підприємництва в сучасних умовах розвитку	37
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	45
2.1 Стратегічні напрями інноваційного розвитку автотранспортних підприємств в Україні	45
2.2 Особливості формування інституційного середовища підтримки малого і середнього підприємництва	53
2.3 Організаційно-економічний механізм створення конкурентоспроможних фермерських господарств	62
2.4 Митний супровід зовнішньоекономічних операцій в умовах зростання обсягів зовнішньої торгівлі	71
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	78

3.1 Кримінальна відповідальність за порушення земельного законодавства та нормативно-облікового забезпечення	78
3.2 Правова герменевтика та суддівський розсуд	87
3.3 Окремі питання застосування позовної давності, як інструменту захисту прав господарюючих суб'єктів при розгляді справ про визнання незаконними та скасування наказів щодо надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства	91
3.4 Деякі особливості договору контрактації сільськогосподарської продукції	98
3.6 Правове становище адвоката свідка у кримінальному провадженні	105
РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	112
4.1 Вплив міжнародних правил Інкотермс на сучасну практику проведення експортно-імпортних операцій	112
4.2 Антикризове управління в підприємницькій діяльності суб'єктів господарювання	119
4.3 Роль соціального підприємництва та неформальної зайнятості на сучасному ринку праці	127
4.4 Управління впровадженням інновацій в діяльність сільськогосподарських підприємств	135
4.5 Логістична інфраструктура як стратегічний елемент розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств	143
4.6 Формування системи управління економічною безпекою аграрного підприємства	151
4.7 Сучасні тенденції формування та реалізації стратегії розвитку переробних підприємств	158

4.8 Регулювання регіональних процесів економічних перетворень розвитку підприємництва	166
4.9 Напрямки підвищення ефективності інноваційної діяльності в сфері управління персоналом аграрних підприємств	178
РОЗДІЛ 5. ЯКІСТЬ ТА БЕЗПЕЧНІСТЬ ТОВАРІВ ЯК СКЛАДОВА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	187
5.1 Якість пшениці ярої твердої для виробництва харчових продуктів	187
5.2 Сучасні моделі управління якістю продукції та послуг об'єктами готельно-ресторанного бізнесу	195
5.3 Аналіз законодавчих засад формування безпеки харчових продуктів	204
5.4 Вплив біологічних особливостей сорту на якість насіння тритикале озимого	213
РОЗДІЛ 6. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ВИРОБНИЦТВА	220
6.1 Інноваційні технології кондитерських виробів з використанням пюре з обліпихи	220
6.2 Розроблення рецептури м'ясо-рослинних паштетів для дітей шкільного віку	230
6.3 Енергетична ефективність виробництва насіння проса прутоподібного в Україні	238
6.4 Досвід вирощування насіння гетерозисних гібридів кукурудзи в умовах ПСП «Колос» Кобеляцького району Полтавської області	244
6.5 Застосування інновації при попередній обробці дичини	251
6.6 Особливості розвитку ресторанного бізнесу в Україні	259

РОЗДІЛ 7. ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	269
7.1 Розвиток інститутів державного регулювання і підтримки аграрних товаровиробників	269
7.2 Від безробіття до розвитку підприємництва на селі	278
РОЗДІЛ 8. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ	286
8.1 Використання комп'ютерної техніки, комп'ютерних комунікацій та інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців	286
8.2 Прокрастинація вітчизняної реформи юридичної освіти як виклик податковій безпеці України	294
8.3 Особливості вирішення суперечності «влада – освіта» в умовах формування громадянського суспільства в Україні	302
8.4 Розбудова агроосвіти – поступ до майбутнього вищої освіти	309

2.4. Митний супровід зовнішньоекономічних операцій в умовах зростання обсягів зовнішньої торгівлі

*Мороз С. Е., Руцький В.О., Чергинець С. А.
Полтавська державна аграрна академія*

Актуальність дослідження особливостей митного супроводу зовнішньоекономічних операцій пов'язана зі зростанням обсягів зовнішньої торгівлі. Не можна не погодитися, що процеси глобалізації та інтернаціоналізації впливають на стан економіки кожної країни [89], забезпечуючи активізацію міжнародних відносин, збільшення числа учасників зовнішньоторговельної діяльності та їх активності.

Аналіз даних Державної служби статистики України [90] свідчить про істотне зростання обсягів зовнішньої торгівлі України впродовж останніх років (рис. 1).

Рис.1. Динаміка обсягу зовнішньої торгівлі України за 2005-2019 рр.

Так, за період з 2005 по 2019 рр. показник зовнішньоторговельного обігу України зріс майже у 8 разів – з 450807 млн. грн. у 2005 р. до 3584015 млн грн. у 2019 р.

При цьому треба зазначити, що збільшення товарообігу характеризувалося різною динамікою зростання експорту та імпорту. Протягом 2005-2019 рр. обсяг експорту вітчизняних товарів та послуг до інших країн світу зріс у 7,2 раз (на 1409164 млн. грн.) з 227252 млн. грн. у

89 Годованець О. В. Фіскальний потенціал митної системи України. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_70 (дата звернення 10.02.2020 р.).

90 Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 11.02.2020 р.).

2005 р. до 1636416 млн. грн. у 2019 р., а обсяг імпорту – у 8,7 рази (з 223555 млн. грн. у 2005 р. до 1947599 млн. грн. у 2019 р.) (табл. 1).

1. Зовнішньоторговельний баланс України за 2005-2019 рр. [91]

Зовнішньоторговельний баланс України з 2005 р. по 2019 р. (млн. грн.)							
Номинальний ВВП за рік		Експорт товарів і послуг		Імпорт товарів і послуг		Сальдо	
			%ВВП		%ВВП		%ВВП
2005	441452	227252	51.5	-223555	-50.6	3697	0.8
2006	544153	253707	46.6	-269200	-49.5	-15493	-2.8
2007	720731	323205	44.8	-364373	-50.6	-41168	-5.7
2008	948056	444859	46.9	-520588	-54.9	-75729	-8.0
2009	913345	423564	46.4	-438860	-48.0	-15296	-1.7
2010	1082569	549365	50.7	-580944	-53.7	-31579	-2.9
2011	1316600	707953	53,8	-779028	-59,2	-71075	-5,4
2012	1408889	717347	50,9	-835394	-59,3	-118047	-8,4
2013	1454931	681899	46,9	-805662	-55,4	-123763	-8,5
2014	1566728	770121	49,2	-834133	-53,2	-64012	-4,1
2015	1979458	1044541	52,8	-1084016	-54,8	-39475	-2,0
2016	2383182	1174625	49,3	-1323127	-55,5	-148502	-6,2
2017	2982920	1430230	47,9	-1618749	-54,3	-188519	-6,3
2018	3558706	1608890	45,2	-1914893	-53,8	-306003	-8,6
2019	3974564	1636416	41,2	-1947599	-49,0	-311183	-7,8

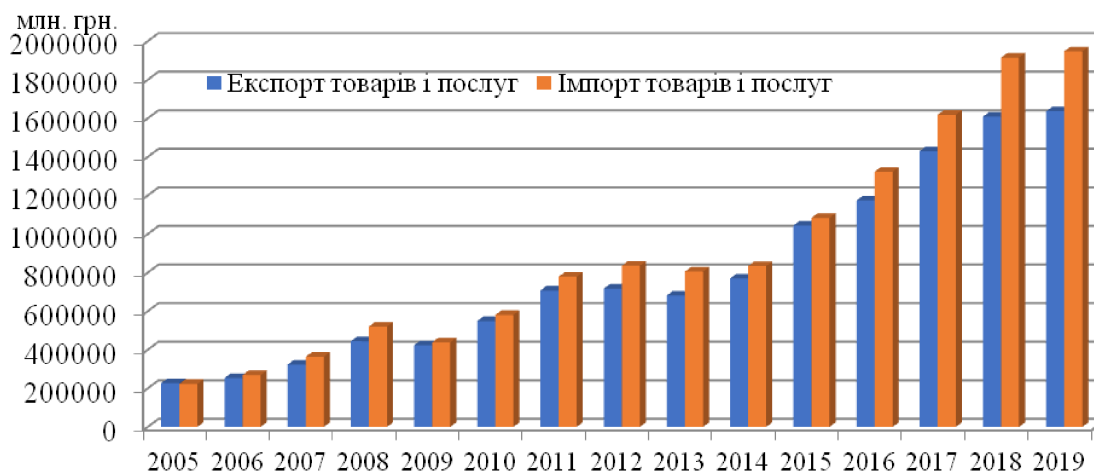

Рис. 2. Динаміка обсягів експортно-імпортних операцій у 2005-2019 рр.

Як показав аналіз, найбільше зростання обсягів зовнішньої торгівлі за період 2005-2019 рр. відбулося у 2017 р. – 551227 млн. грн. або у 6,29 раз

91 Міністерство фінансів; експорт та імпорт України. URL: <https://index.minfn.com.ua/economy/gdp/eximp/> (дата звернення 16.04.2020).

порівняно з 2005 р., відтак зовнішньоторговельний оборот становив 1430230 млн. грн..

Дані, представлені на рис. 2, показують, що лише у 2005 р. обсяги експорту України перевищували обсяги її імпорту.

З рис. 2 видно, що разом зі зростанням обсягів експортно-імпортних операцій імпорт в Україну в останні роки хронічно випереджає експорт, а їх різниця досягає часом 8% ВВП. На жаль, протягом досліджуваного періоду лише у 2005 р. вартість експорту на 1854,4 млн. грн. (або 2,6%) перевищувала вартість імпорту. Коефіцієнт покриття імпорту експортом у той час становив 0,95.

За підсумками 2019 року експорт товарів і послуг по відношенню до 2018 року збільшився на 6394,7 млн. грн., а дефіцит торговельного балансу у 2019 році склав рекордні 311183 млн. грн. і був найбільшим за період 2005-2019 рр.

Як зазначають експерти, серед факторів, які у 2019 році суттєво впливали на експорт товарів, можна виокремити наступні:

- значна сировинна спрямованість українського експорту та суттєва залежність вітчизняних підприємств від зовнішнього ринку збуту, враховуючи існуючу суттєву волатильність кон'юнктури світових ринків, робить обсяг надходження валютних ресурсів від здійснення експорту дуже вразливим від зовнішніх цінових коливань;

- продовження торговельної агресії Росії (дія ембарго та інших обмежень щодо поставок на російський ринок українських товарів, заборона з боку Росії транзиту її територією товарів українського походження до третіх країн);

- продовження військової агресії Росії проти України;

- системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, митне та податкове регулювання) [92].

На системних проблемах розвитку зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних із митним регулюванням зупинимося детальніше.

Проблеми організації митного обслуговування зовнішньої торгівлі, які досліджуються сучасними науковцями, як правило, розглядаються з точки зору реалізації інтересів країни у зовнішньоекономічній сфері і стосуються сприяння повному та своєчасному поповненню державного бюджету. Ми погоджуємося із Л. Дорофєєвою [93], що вітчизняна митна служба має державотвірне значення, тому перебуває у зоні підвищеної уваги як уряду,

---

⁹² Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Загальні підсумки 2019 року. URL: [file:///C:/Users/admin/Downloads/3%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82_%D0%A2%D0%9F\(2019\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/3%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82_%D0%A2%D0%9F(2019).pdf). (дата звернення 16.04.2020).

⁹³ Дорофєєва Л.М. Європейський вектор розвитку української митниці : монографія. Дніпро : УМСФ, 2019.448с.

так і суспільства. Однак, на наш погляд, не меншої уваги потребує дослідження процесу митного супроводу зовнішньоекономічних операцій, який би розглядався з боку дотримання інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз наукових розвідок з окресленої проблеми підтверджує, що митні відносини нерозривно пов'язані із виникненням і розвитком обігу товарів і особливо зовнішньої торгівлі, а митна справа – ще й з товарним виробництвом та міжнародною торгівлею і обміном.

У світовій науці і практиці відзначається, що глобальна місія митного обслуговування передбачає розвиток і застосування інтегрованої системи заходів і процедур, що забезпечує підвищення економічної безпеки держав, ефективну підтримку зовнішньої торгівлі, а також збір доходів до державних бюджетів. В Україні за рахунок сплати митних платежів щорічно формується до 50% дохідної частини державного бюджету.

Для розуміння всієї важливості фіскальної функції митних органів, зазначимо, що доходи державного бюджету України від зовнішньої торгівлі формуються не лише за рахунок мит (27,1 млрд. гривень, або 3% доходів державного бюджету у 2018 році), а й імпортного ПДВ, що генерує для України левову частку надходжень до бюджету. Аналітики зазначають, що у 2018 р. з 374 млрд. гривень надходжень податку на додану вартість, – 295,4 млрд. гривень або 79% було сформовано саме за рахунок імпортного ПДВ. Спільно з митом та імпортним акцизним податком – це 40,2%, або майже половина доходів держбюджету [94].

Ми погоджуємося із науковцями, що роль української митниці, пов'язану із наповненням державного бюджету, важко переоцінити. Є. Додін наголошує, що фіскальна функція митних органів завжди була найважливішою функцією митної системи будь-якої держави, а необхідність реалізації цієї функції є першопричиною виникнення митних органів [95]. Л. Дорофєєва звертає увагу на те, що митна справа, маючи фіскальну природу, зароджувалась одночасно з розвитком товарообмінних відносин [2].

На думку В. Данелюк, митні органи, будучи сполучною ланкою внутрішньої і зовнішньої політики держави з найважливішими соціально-економічними і зовнішньополітичними установками країни, беруть участь у визначенні пріоритетів розвитку економіки, формуванні найважливіших

---

⁹⁴ Щорічний обсяг контрабанди в Україні складає понад \$10 млрд. – дослідження. URL: <https://ukranews.com/ua/news/641873-shhorichnyj-obsyag-kontrabandy-v-ukrayini-skladaye-ponad-10-mlrd-doslidzhennya>. (дата звернення 16.04.2020).

⁹⁵ Додін Є. В. Функции и формы деятельности таможенных органов Украины. Митна справа. 2003. № 5. С. 7-22.

макроекономічних показників, ефективності заходів стимулюванні економічного зростання [96].

Отже, можемо зазначити, що митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є складним соціально-економічним явищем, покликаним захистити економічні інтереси держави, однак не можемо не погодитися і з тими дослідниками [97], які наголошують на не менш важливій ролі митниці, яка має полягати у створенні сприятливих умов для розвитку українського бізнесу, міжнародної торгівлі, спільного митного простору з ЄС.

В умовах євроінтеграційного вибору нашої країни основним напрямком розвитку митної справи є приєднання до ЄС, що передбачає адаптацію національного законодавства до законодавства даного союзу, і до міжнародних норм та стандартів, на основі яких він здійснює свою діяльність. Деякі кроки у цьому напрямку вже зроблені, зокрема, задекларовані нові напрямки удосконалення митної служби шляхом створення так званої Нової Митниці [98], пріоритетами діяльності якої означені нульова толерантність до корупції, ефективність та клієнтоорієнтованість.

Проте, аналізуючи бар'єри, з якими сьогодні зустрічаються суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності під час здійснення митного оформлення вантажів, аналітики та експерти стверджують, що майже половина суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності вважає роботу митних органів неефективною [99].

Критичний погляд на роботу митних органів властивий і так званому малому бізнесу – малим та середнім підприємствам, які серед чинників, що негативно впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності, відзначають довгу тривалість та складність процедури митного оформлення, хабарництво посадових осіб митних органів, непрозоре визначення та завищення митної вартості товару, відсутність відкритого доступу до митної бази даних.

Зважаючи на вище окреслене, для бізнесу процедура митного оформлення сьогодні виглядає, наче стихійне лихо, і майже кожне постачання товарів готує прихований форс-мажор.

---

⁹⁶ Данелюк В. І. Відповідальність митних органів та їх посадових осіб: сучасний стан правового регулювання. Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право». 2013. № 1. С. 14–19.

⁹⁷ Поєдинок с таможенными проблемами: можно ли победить? URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2019/08/1/650203/> (дата звернення 16.04.2020).

⁹⁸ Максим Нефьодов презентував плани розвитку Нової Митниці URL: <http://www.customs.gov.ua/?p=260> (дата звернення 16.04.2020).

⁹⁹ Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Діалог зі сприяння торгівлі: аналіз бар'єрів для міжнародної торгівлі в Україні URL: http://tfd.ier.com.ua/wordpress/wp-content/uploads/2016/06/Trade_barriers_report_tfd_2016.pdf (дата звернення 16.04.2020).

Суттєві недоліки у роботі митних органів відзначають у своїх працях і науковці [100], які серед негативних явищ підкреслюють неправомірні вимоги митних органів щодо подання і формування великої кількості документації, що не консолідується з досвідом іноземних розвинутих держав. Дослідники звертають увагу на те, що форма документів, які заповнюються вітчизняними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності при митному оформленні, не відповідає основним закордонним стандартам і часто дублюється під час подання до різних державних установ. Також науковцями висуваються припущення щодо недосконалості програмно-технічного і матеріального забезпечення митних органів, задіяного у процесі митного оформлення.

Примітним є те, що у розвинених країнах для спрощення процедур міжнародної торгівлі укладаються спеціальні угоди. До них, до речі, поступово приєднується й Україна. Однією з таких є Угода про спрощення процедур торгівлі [101]. Вона має стати дороговказом для нашої держави стосовно не лише напрямку розвитку митної справи, але й сприяння бізнес-процесам, а відповідно, й економіці.

Дискусії навколо питань, пов'язаних із удосконаленням митного супроводу зовнішньоекономічних операцій, тривають з часів прийняття у 2012 р. нового Митного кодексу України [102], який насправді, на думку експертів, містить безліч гарних ідей та прогресивних концепцій, а щодо деяких аспектів Україна обігнала й країни ЄС [103].

Проте тоді постає запитання: чому бізнес у зовнішньоекономічній діяльності й досі має таку велику кількість перешкод?

Фахівці у галузі митної справи зазначають, що зовнішньоекономічна діяльність підприємств є одним із основних напрямів розвитку країни, та має вагомий вплив не тільки на економічний сектор, а й на політичний, соціальний, культурний та ін.

Однак, незважаючи на позитивну динаміку України в рейтингах Світового банку Doing Business щодо легкості ведення бізнесу [104], яка у 2020 р. стрибнула на сім сходинок вгору і посіла 64-те місце серед 190 країн (рис. 3),

---

¹⁰⁰ Кобушко І.М., Ільченко О.В., Денисенко С.І. Спрощення та гармонізація митних процедур як фактори збільшення обсягів зовнішньої торгівлі держави. Актуальні проблеми економіки №10(172), 2015. С. 28-36.

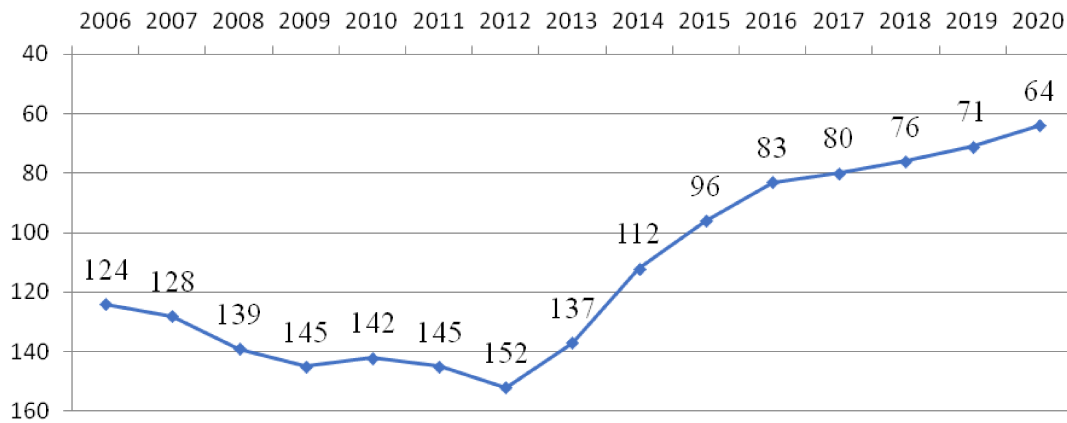
¹⁰¹ Угода про спрощення процедур торгівлі. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_053/\(дата звернення16.04.2020\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_053/(дата%20звернення%2016.04.2020)).

¹⁰² Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495 –VI Офіційний вісник України. 2012. № 32. 1175 с.

¹⁰³ У проблемах із митним оформленням знайшли винного – комп'ютер. URL: <https://zib.com.ua/ua/136945-u-problemah-iz-mitnim-oformlenniam-znayshli-vinnogo-kompyut.html>. (дата звернення16.04.2020).

¹⁰⁴ Україна піднялася одразу на 7 пунктів в рейтингу Doing Business-2020 та посіла 64-те місце серед 190 країн. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-pidnyalasya-odrazu-na-7-punktiv-v-rejtingu-doing-business-2020-ta-posila-64-misce-sered-190-krayin> (дата звернення16.04.2020).

очевидною залишається необхідність вирішення комплексу проблемних питань, у тому числі й у галузі митного адміністрування.

Рис. 3. Динаміка України в рейтингах Світового банку Doing Business

У сучасних умовах прозоре митне супроводження зовнішньоторговельних операцій стає одним з найбільш ефективних інструментів європейської інтеграції, бо поєднує потоки товарів, послуг, у єдиний економічний простір. Тому першочерговим завданням оновленої митниці, на наш погляд, має стати налагодження партнерських взаємовідносин «митниця – декларант» під час виконання митних формальностей у процесі митного оформлення товарів.